

Věžový vodojem v Hradci Králové je kulturní památkou

Ministerstvo kultury ČR prohlásilo v říjnu 2017 podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči věžový vodojem na Novém Hradci Králové za kulturní památku.

Vodojem postavila v letech 1936–1937 královéhradecká firma bratří Capoušků podle projektu specialisty na vodohospodářské stavby z Vysokého Mýta Bohuslava Drahoše. Svým řešením navazuje na to, co je pro hradeckou architekturu typické. Stavba stále disponuje řadou původních funkčních a dekorativních prvků.

Od 60. let minulého století patří vodojem do skupinového vodovodu Hradec Krá-

lové. Od roku 1999 je součástí Vodárenské soustavy východní Čechy. Objem vodojemu činí 320 m³ a slouží k zásobování pitnou vodou pět a půl tisíce obyvatel místní části města Nový Hradec Králové.

V roce 1995 prošel vodojem generální rekonstrukcí, při níž bylo postupováno citlivě se záměrem co možná nejvíce zachovat historický ráz stavby.

Vodojem postavila v letech 1936–1937 královéhradecká firma bratří Capoušků

Dnes je vodojem příležitostně zpřístupňován veřejnosti. Kromě toho, že je zajímavou technickou stavbou, je také významnou dominantou města s krásným výhledem

na Krkonoše, Orlické a Železné hory.

Úvodník

Vážení akcionáři,

Jsem rád, že vás mohu informovat o tom, že minulý rok byl úspěšným obdobím naší společnosti. Zajistili jsme financování investic ve výši 211 mil. korun, které přispěly ke kvalitnímu stavu vodárenského majetku, vodovodních a kanalizačních sítí, úpraven a čistíren vody a dalších technologií umožňujících dodávku vodárenských služeb.

V roce 2017 bylo dodáno prostřednictvím našich sítí téměř 7 mil. m³ pitné vody, vyčištěno bylo 14 mil. m³ odpadních vod.

V letošním roce budou směřovat největší investice do rekonstrukce vodovodních a kanalizačních sítí ve Smiřicích (Palackého ul.), Hradci Králové (Velké nám., okolí Malšovického stadionu, ul. Dědkova a Mánesova), Chlumci nad Cidlinou (Palackého ul.) a Novém Bydžově (Jungmannova ul.).

Pokračujeme v přípravných pracích na rekonstrukci přivaděče Náchod–Hradec Králové. Tato akce bude největší investicí budoucích desetiletí.

Ve spolupráci s provozovatelem společností Královéhradecká provozní, a.s., připravujeme vybudování vodárenského informačního centra v areálu úpravní vody v Hradci Králové.

Plán roku 2017 jsme splnili, hospodářský výsledek minulého roku byl ve výši 53,7 mil. korun. Většina ze zisku směřuje do obnovy vodárenských a kanalizačních sítí a souvisejících technologií. Zhruba desetina zisku bude vyplacena akcionářům v dividendách.

Nájemné hrazené provozovatelem přesáhlo v roce 2017 výši 248 mil. korun. Od roku 2005, kdy je vodárenský majetek společnosti pronajímán provozovateli, získala společnost na nájemném již více než 2,6 miliardy korun a na dividendách přes 130 mil. korun, což významně přispělo k investičnímu rozvoji a řádné obnově vodárenského majetku, který společnost vlastní a spravuje.

Přeji vám dobrou a chutnou vodu z našich sítí i do budoucna. Věřím, že naše kvalitní vodovodní a kanalizační sítě a technologie budou i v dalším období zárukou dobrých vodárenských služeb.

Ing. František Barák,
předseda představenstva

Vodárenská soustava východní Čechy – jistota dodávek pitné vody ve východních Čechách

Vodárenská soustava východní Čechy

zásobuje téměř půl milionu obyvatel čtyř okresů východních Čech – Náchod, Hradec Králové, Pardubice a Chrudim. Jejimi základními prvky jsou zdroje vody a hlavní přívodní řady, které zajišťují transport vody do vzdálenějších oblastí. Soustava je nezastupitelná zejména pro ta spotřebiště, která se nacházejí v místech s malou kapacitou vodních zdrojů. Jejich vhodnou kombinací a převodem vody mezi vodárenskými společnostmi, které jednotlivé části soustavy provozují, je možné například účinně eliminovat nepřízeň sucha, které se v posledních letech projevuje čím dál častěji.

Vodárenská soustava východní Čechy

byla kompletně dokončena v letech 1999. Jejím předmětem bylo propojení skupinových vodovodů Hradec Králové a Pardubice, rekonstrukce a modernizace některých významných zdrojů a dokončení výstavby veřejného vodovodu v desítkách obcí, které byly do té doby odkázány na místní zdroje s nízkou kapacitou a nejistou kvalitou. Jejimi investory byly tři regionální vodárenské společnosti Vodovody a kanalizace Hradec Králové, a.s., Vodovody a kanalizace Pardubice, a.s., a Vodovody a kanalizace Chrudim, a.s. Náklady na tuto stavbu činily celkem 1,3 miliardy korun českých, přičemž převážná část byla financována z národních zdrojů, dotace a bezúročného úvěru, poskytnutých Ministerstvem zemědělství České republiky. Dokončením tohoto projektu byly zajištěny podmínky pro dodávku kvalitní pitné vody pro více než půl milionu obyvatel Královéhradeckého a Pardubického kraje. Konkrétní příklad dokladuje, o jaký rozvoj za posledních 20 let se jednalo. Veřejný vodovod byl v okrese Hradec Králové ještě před dvaceti lety zavedený pouze do 47 obcí, dnes je k dispozici obyvatelům 115 obcí.

Vodárenská soustava východní Čechy (VSVČ - přehledná situace)

Vodárenská soustava východní Čechy

využívá ze 70 % vodu podzemní a z 30 % povrchovou. Podzemní voda je čerpána z **Polické křídové pánve** (Náchodsko), jímacího území **Litá** Orlické hydrogeologické struktury (Hradecko), jímacího území **Hrobice** labských štěrkopísků, z jímací oblasti **Mokošín a Nemošice** (Pardubicko) a **Podlažice a Markovice** (Chrudimsko). K povrchovým zdrojům patří: písků **Oplatil** (Pardubice), **Orlice** s odběrným místem v Hradci Králové a **Chrudimka** s odběrem z elektrárenského přivaděče přehradní nádrže Křižanovice.

Systém je ve směru sever-jih propojen a umožňuje ze severu na Hradecko převést v průměru až 90 l/s, z jihu na Pardubicko až 150 l/s a mezi Hradeckem a Pardubicem obou-směrně až 110 l/s.

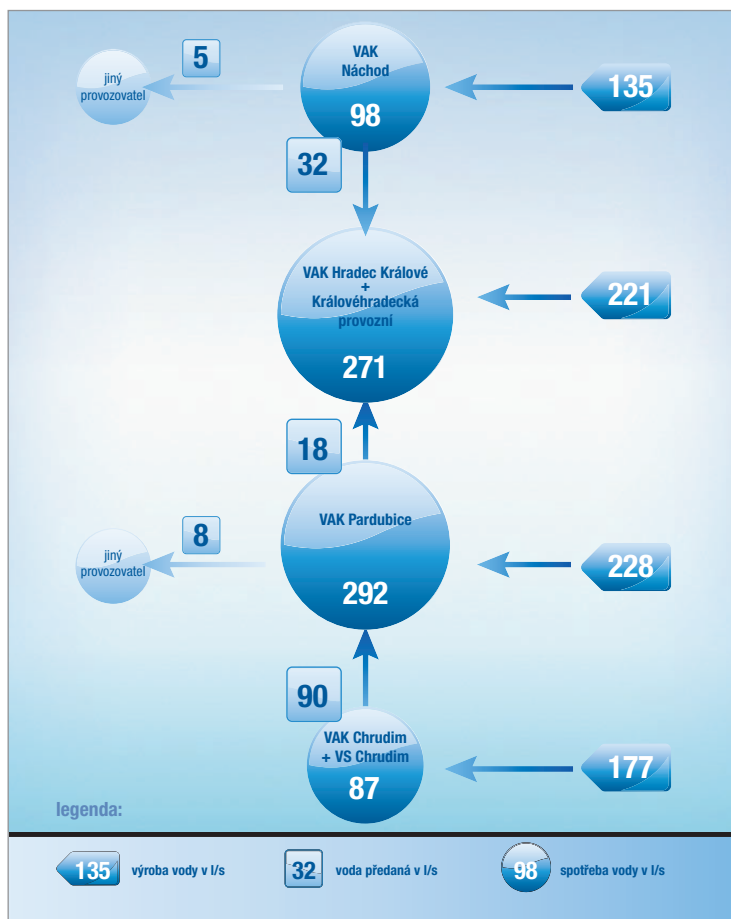
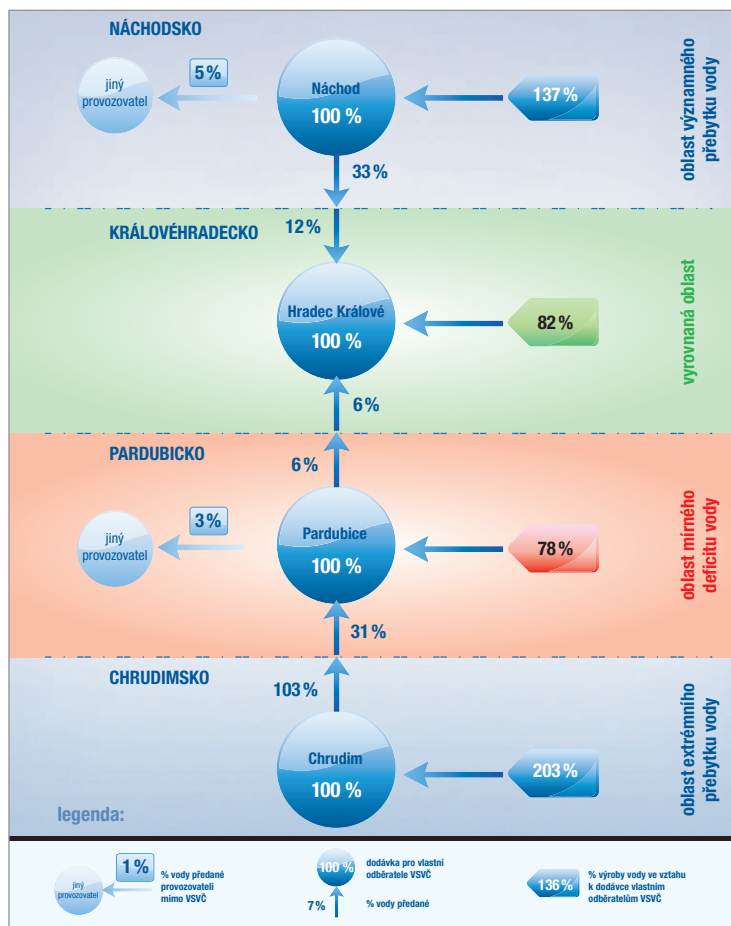
Vlastnický se **soustava** dělí na čtyři části, viz obrázek, „**VSVČ PŘEHLEDNÁ SITUACE**“. Vodovody a kanalizace Hradec Králové, a.s., vlastní část hradeckou. Jejími rozhodujícími prvky je jedenáct trubních studní v jímacím území Litá s průměrnou využitelnou vydatností 225 l/s, přivaděč vody DN 400 a DN 800 od předávacího místa vodojem Bohuslavice do hlavní čerpací stanice v Hradci Králové, královéhradecká úpravná vody na Orlici o průměrném výkonu 95 l/s, hradecké vodojemy pro téměř 50 tis. m³ a přivaděč vody DN 500 z pardubické části soustavy s předávacím místem pod vodojemem na Kunětické hoře. Dalšími důležitými prvky jsou hlavní vodovodní řad DN 400 do Nového Bydžova, jež se dále větví na severní část do obcí Máslojedy, Hoříněves, Velký Vřešřov a Bílé Poličany a jižní část do Kratonoh, Roudnice, Obědovic, Osíček a Prav. Z Nového Bydžova je provedeno propojení do Chlumce nad Cidlinou a severně do Smidar. Připojeny jsou i hraniční obce sousedních okresů Pardubice, Kolín, Nymburk, Jičín, Trutnov a Rychnov nad Kněžnou. Provoz hradecké části je aktivně řízen z řídicího pracoviště v Hradci Králové. Pravidla spolupráce s ostatními vlastníky a provozovateli **soustavy** jsou obsaženy ve vícestranných smlouvách.

Průměrná využitelná kapacita **Vodárenské soustavy** činí 1.140 l/s, přičemž skutečná potřeba se v posledních letech pohybuje okolo 760 l/s, rezerva činí cca 30 %. Přebytky vody existují ve zdrojích na Náchodsku a Chrudimsku (sever a jih soustavy), na Hradecku je bilance kapacity zdrojů a potřeby vody vyrovnaná, na Pardubicku deficitní. Přehledné informace o výrobě, spotřebě a předání vody mezi vodárenskými společnostmi soustavy v roce 2017 jsou uvedeny v následujících obrázcích.

Příště se budeme podrobněji věnovat jednotlivým částem Vodárenské soustavy východní Čechy.

Ing. Pavel Loskot
technicko-provozní náměstek

Obrázek: procenta vyrobené a předané vody v porovnání s vlastní spotřebou v jednotlivých oblastech Vodárenské soustavy východní Čechy v roce 2017

Přehledná zpráva o investiční činnosti společnosti Vodovody a kanalizace, a. s., za rok 2017 a výhled na rok 2018

Naše společnost v roce 2017 investovala do své vodárenské infrastruktury, tj. do obnovy, rekonstrukcí a nových vodovodů a kanalizací, 211,76 mil. Kč. Ve srovnání s rokem předchozím to je o 2,92 mil. Kč více.

K nejvýznamnějším rozpracovaným stavbám, které byly v loňském roce úspěšně dokončeny, patřily tyto:

Stavba	Náklady v r. 2017
III. etapa rekonstrukce úpravny vody v Hradci Králové – stavba byla zahájena již v roce 2015 s celkovým nákladem 39,97 mil. Kč	11 750 000 Kč
Rekonstrukce a modernizace ČOV Smiřice s celkovým nákladem 14,55 mil. Kč	10 880 000 Kč
Rekonstrukce vodovodních a kanalizačních řadů v Chlumci nad Cidlinou v ulicích Na Vinici a Mládežnická	17 280 000 Kč
Kanalizace v Hradci Králové v ulici Pálenecká	12 930 000 Kč

Oddělení investiční výstavby naší společnosti připravilo v průběhu roku 2016 několik staveb, jejichž realizace byla zahájena během února a března roku 2017. Za zmínku stojí tyto:

I. etapa Rekonstrukce vodovodních a kanalizačních řadů Velké náměstí v Hradci Králové

Rekonstrukce všech vodovodních a kanalizačních řadů v prostoru Velkého náměstí a přilehlých ulic je dlouhodobě plánovanou investiční akcí, která se již od roku 2010 připravovala v koordinaci se Statutárním městem Hradec Králové. Do roku 2016 se však městu nepodařilo získat územní rozhodnutí pro projekt kompletní rekonstrukce komunikace. Vzhledem ke špatnému stavebně-technickému stavu a rozsahu vodovodního a kanalizačního potrubí (vodovod v délce 1 000 m, kanalizační potrubí o délce 1 100 m) přistoupila naše společnost k provedení rekonstrukcí po etapách v předstihu před projektem města.

V roce 2017 zahájila naše společnost I. etapu rekonstrukce vodovodu a kanalizace na Velkém náměstí s celkovými investičními náklady 13,1 mil. Kč. Vzhledem k nutnosti tuto

investiční akci drobně rozšířit o rekonstrukci cca 40 m v ulici Klicperova a vzhledem ke značným archeologickým nálezům během vlastní stavební činnosti byl termín dokončení stavebních prací posunut až do března roku 2018. Na tuto I. etapu rekonstrukce bude v roce 2018 navazovat II. etapa.

Rekonstrukce vodovodu a kanalizace Nový Bydžov, ulice Havlíčkova

Od roku 2009 postupně dochází ke kompletní rekonstrukci ulic tzv. „Velkého čtverce“, který tvoří obvod historického jádra města. Věcný rozsah stavby zahrnoval zvětšení profilu stávající kanalizace v ulici Havlíčkova v úseku od ulice Karla IV. po ulici Čsl. armády, vše v celkové délce 244 m. Součástí stavby byly též stavební úpravy vodovodních řadů, které představovaly výměnu původního vodovodu za nový. Celkové náklady na realizaci stavby činily **16,14 mil. Kč**.

Rekonstrukce vodovodu a kanalizace Chlumec nad Cidlinou, ulice Komenského

Předmětem stavby byla výměna stávající kanalizace v ulici Komenského v úseku od ulice B. Němcové po ulici Kozelkova v délce 267 m. Součástí byla též rekonstrukce vodovodních

řadů DN 150. Celkové náklady na realizaci stavby činily **12,84 mil. Kč**.

Třebechovice pod Orebem, ulice Čsl. legií

Jednalo se o stavební úpravy stávajících vodovodních a kanalizačních řadů v ulici Čsl. legií v prostoru od křižovatky s ul. Komenského po křižovatku s ulicemi Týništská a Trčkova (včetně zásahů do těchto ulic), které představovaly výměnu vodovodních a kanalizačních řadů při zachování trasy a profilu DN. Celková délka upravovaných úseků kanalizace je 274 m a 235 m vodovodních řadů. Náklady na realizaci stavby činily **16,88 mil. Kč**.

Oddělní investiční výstavby průběžně zajišťuje přípravu investičních akcí, aby i v následujících letech docházelo k obnově veřejných vodovodů a kanalizací v majetku společnosti a trvalé udržitelnosti těchto sítí a zařízení.

V roce 2018 dojde k realizaci několika významných staveb, mezi které patří zejména II. etapa stavebních úprav vodovodních a kanalizačních řadů na Velkém náměstí v Hradci Králové a rekonstrukce vodovodních a kanalizačních řadů v ulicích Jungmannova v Novém Bydžově a Palackého

V průběhu roku 2017 se podařilo zrealizovat také velké množství menších staveb :

Stavba	Náklady v r. 2017
Rekonstrukce vodovodu v Hradci Králové, ul. Lhotecká	8 500 000 Kč
Rekonstrukce vodovodu a kanalizace v Hradci Králové, ul. Švednova	5 710 000 Kč
Rekonstrukce vodovodu Nový Bydžov, ul. Sportovní	2 490 000 Kč
Rekonstrukce vodovodu Chlumec nad Cidlinou, ul. Na Františku	3 870 000 Kč
Vodovodní automatické tlakové stanice v obci Stračov	1 490 000 Kč
Rekonstrukce kanalizace Chlumec nad Cidlinou, autobusový terminál	1 730 000 Kč
Rekonstrukce kanalizace Hradec Králové, sídliště Labská kotlina I.	2 950 000 Kč
Rekonstrukce kanalizace Smiřice, ul. Kršovka	2 210 000 Kč
I. etapa modernizace ČOV Nechanice	5 450 000 Kč

v Chlumci nad Cidlinou. V Hradci Králové bude dokončeno zvýšení kapacity kanalizačního sběrače u Všesportovního stadionu v místní části Malšovice s propojením do ulice Záměstí. Dojde tak k dokončení rekonstrukce kmenové stoky C, odvádějící odpadní vody z Malšovy Lhoty a Malšovic na čistírnu odpadních vod.

V Novém Bydžově dokončíme stavbu kanalizace, která odstraní stávající vtok odpadní vody do toku Švarcava, odpadní vody budou čištěny na ČOV Nový Bydžov.

Ve Smiřicích bude provedena rekonstrukce kanalizačního řadu v ul. Palackého, kde bude vybudována nová stoka o průměru 1 400 mm v délce 114 m a v souběhu s touto stavbou

dojde v této ulici k bezvýkopové výměně stávajících vodovodních řadů v celkové délce cca 980 m. Také v ulici Hankova dojde k výměně a prodloužení vodovodního a kanalizačního řadu. Všechny tyto stavby jsou koordinovány s připravovanou rekonstrukcí silnice III/3089 a opravou chodníků, které budou realizovat Údržba silnic Královéhradeckého kraje, a.s., v součinnosti s městem.

Skutečné výdaje a zdroje za rok 2017 včetně plánovaných hodnot na rok 2018 jsou uvedeny v následujícím přehledu:

Výdaje	Skutečnost 2017 (tis. Kč)	Plán 2018 (tis. Kč)
Investiční výdaje CELKEM	259 900	243 175
• z toho výstavba	211 866	201 799
• z toho splátky úvěrů a předplaceného nájemného	48 034	41 376

Vysvětlivky:

- 1/ k řádce „z toho výstavba“: jedná se o výdaje na pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, zahrnující obnovu vodovodů a kanalizací, realizaci opatření za účelem zlepšení parametrů vodovodní a kanalizační sítě, rozvoj vodovodů a kanalizací, rekonstrukce a modernizace úpraven vody a čistíren odpadních vod a ostatního majetku společnosti
- 2/ k řádce „z toho splátky úvěrů a předplaceného nájemného“: společnost splácí úvěry, v minulosti poskytnuté bankovními ústavy na spolufinancování 9 rozvojových staveb vodovodů a kanalizací (poslední splátka v roce 2021)

Zdroje	Skutečnost 2017 (tis. Kč)	Plán 2018 (tis. Kč)
Finanční zdroje CELKEM	273 152	243 287
• z toho nájemné	212 358	215 953
• z toho půjčky od obcí	13 422	1 976
• z toho jiné vlastní	47 372	25 358

Vysvětlivky:

- 1/ k řádce „z toho nájemné“: jedná se o složku nájemného za pronájem vodárenské infrastruktury od provozovatele Královéhradecké provozní, a.s.
- 2/ k řádce „z toho půjčky od obcí“: prostředky poskytnuté obcemi na financování jmenovitých rozvojových staveb vodovodů a kanalizací (Hradec Králové, Předměřice nad Labem a Smiřice)
- 3/ k řádce „z toho jiné vlastní“: položka zahrnuje převod zůstatku z předchozího roku a část zisku z aktuálního období

Ing. Lukáš Netušil

vedoucí oddělení investiční výstavby

Stav zásob podzemní vody pro veřejné zásobení na Královéhradecku a jejich ochrana

Hlavní zdrojovou oblastí Hradecka je prameniště Litá. Nachází se přibližně 25 km severovýchodně od města Hradce Králové. Dle odborné kategorizace ji řadíme do hydrogeologického rajónu 422 Podorlická křída. První záměry využití tohoto území pro zásobení pitnou vodou pocházejí již z konce První republiky. V 70. a 80. letech minulého století zde bylo u obcí Mokré, Pohoří, České Meziříčí, Bohuslavice nad Metují a Dobruška vyhloubeno 11 jímacích vrtů a bylo zahájeno čerpání. V roce 1993 vydal vodoprávní úřad první ucelené povolení k nakládání s podzemními vodami a vyhlásil pásma hygienické ochrany (dnes tzv. ochranná pásma vodního zdroje). Část území, přibližně 50 % z pohledu dostupného množství vody, se nachází v Přírodní rezervaci Zbytka a evropsky významné lokalitě NATURA 2000 Zbytka. Tyto zde byly vyhlášeny v roce 1994, resp. 2005. Prameniště se vyznačuje kvalitní pitnou vodou, která se částečně musí upravovat, neboť v některých jímacích vrtech je nadměrné množství železa. V současné době je zde povoleno čerpat v ročním průměru max. 224 l/s, přičemž zde existuje každoročně v období od 21. 3. do 15. 7. omezení, kdy hladina podzemní vody v přírodní rezervaci a evropsky významné lokalitě Zbytka nesmí klesnout pod vodoprávním úřadem stanovenou kótu. V takovém případě je povinnost čerpání snížit nebo v krajním případě nečerpát vůbec. Voda z prameniště představuje cca 65 % z kapacity celkového množství zdrojů společnosti.

Společnost průběžně sleduje stav zásob podzemní vody, a to jak její množství, tak její kvalitu. Za účelem ochrany zdroje Litá, jeho jakosti a zdravotní nezávadnosti stanovil vodoprávní úřad Dobruška v roce 1993 ochranná pásma I. a II. stupně. Ta jsou vždy v souladu se zákonem č. 254/2001 Sb., vodní zákon, vyhlášována ve veřejném zájmu. I. stupeň slouží k ochraně v bezprostředním okolí jímacího nebo odběrného

zařízení. Ochranná pásma II. stupně jsou vždy stanovena individuálně na základě místních hydrogeologických podmínek. Jde o to, aby bylo co nejvíce chráněno území, kde dochází k zasakování povrchové vody do podzemí a aby na tomto území se neprováděla taková činnost, která by ohrožovala či poškozovala vodní zdroj. V ochranném pásmu vodního zdroje

se kromě jiného nesmí skladovat odpady a přivádět odpadní vody. Je zakázáno skladování chemických a ropných látek a výstavby podzemních produktovodů, jako jsou ropovody a plynovody. Novou výstavbu obytných budov je možné provádět pouze tehdy, jestliže nemohou negativně ovlivnit jakost a zdravotní nezávadnost podzemních vod a jestliže budou

provedena opatření, kterými se vyloučí možnost jejich znečištění. Jakékoliv vrtné práce mohou být realizovány pouze za předpokladu kladného hydrogeologického posudku a povolení vodoprávního úřadu, kterými jsou podle lokality umístění vrtu městský úřad Dobruška, Rychnov nad Kněžnou nebo Náchod.

Rozsah ochranných pásem vodního zdroje Litá I. a II. stupně je patrný z obrázku na předcházející straně.

Již v roce 2009 byla v naší společnosti ustanovena pracovní skupina pro návrh řešení krizové situace zásobování obyvatelstva pitnou vodou v obdobích sucha, složená ze zástupců města Hradce Králové a Pardubic, Českého hydrometeorologického ústavu, Povodí Labe a vodárenských společností okresu Pardubice a Hradec Králové. Reagovalo se tak na skutečnost historického zalesnutí hladiny podzemní vody ve zdrojové oblasti Litá na přelomu let 2004-2005 a 2008-2009. V těchto obdobích došlo ke zvýšení rizika narušení dodávek pitné vody velkého rozsahu, neboť orgány ochrany přírody a krajiny dle našeho názoru bez odůvodnění prodloužily v části zdrojové oblasti Litá období omezení čerpání pitné vody o 1 měsíc, a to každoročně od 21. března do 15. července.

V rámci činnosti pracovní komise byly stanoveny a řešeny následující úkoly:

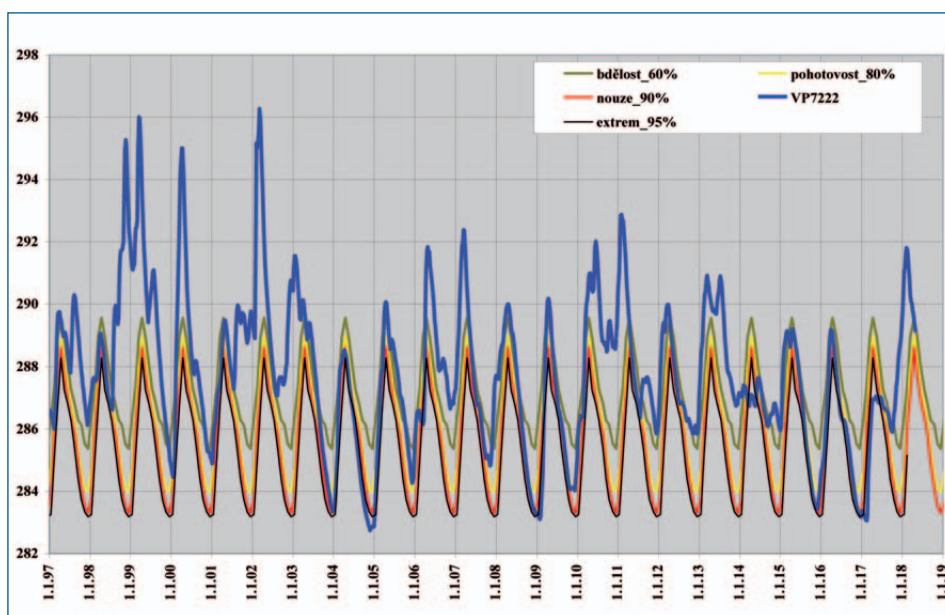
provedena inventarizace všech vodních zdrojů na Vodárenské soustavě východní Čechy, zahrnující Náchodsko, Královéhradecko, Pardubicko a Chrudimsko. Byly získány informace o platných povoleních k čerpání vody a každoročně je provedeno porovnání povoleného množství a skutečně čerpaných objemů za účelem sledování dostupné rezervy

byly nadefinovány limity krizové situace, přičemž k tomu byla použita klasifikační kritéria, navržená hydrogeologem RNDr. Zdeňkem Herrmannem. Jednalo se o to, že jsme pro sledování stavu zásob podzemní vody začali používat informace o pohybu hladiny vody z pozorovacího vrtu Českého hydrometeorologického ústavu VP7222-Byzhradec, který je reprezentantem lidskou činností neovlivněného stavu podzemních vod pro danou zdrojovou oblast Litá.

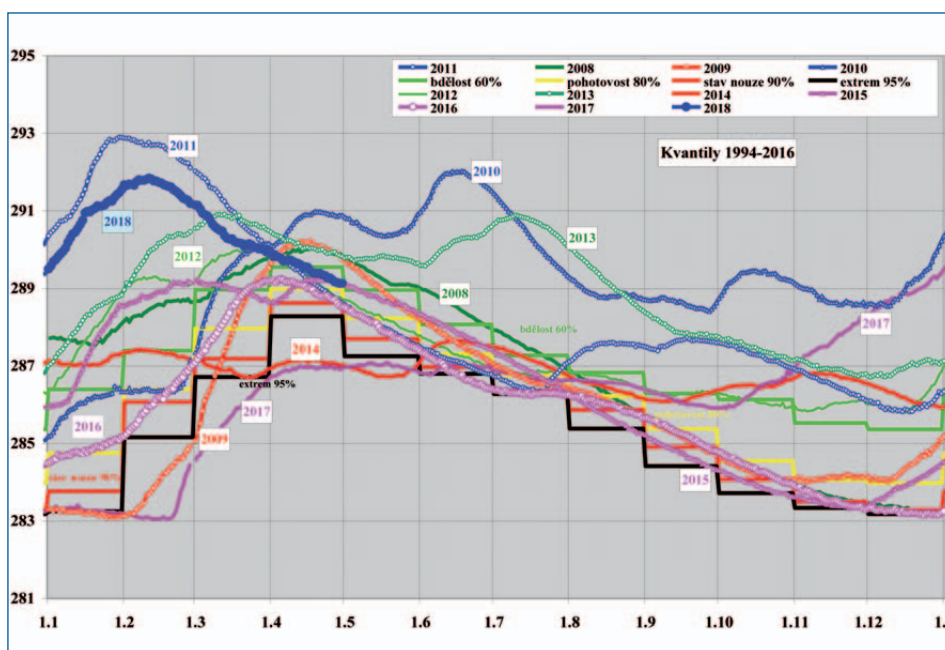
zmíněných let 2004 a 2009 to bylo ještě na konci roku 2015 a počátkem 2017. Na srážky příznivý podzim 2017 reagovala hladina podzemní vody pozitivně. K jejímu výraznému poklesu nedošlo. Tato situace však netrvala dlouho a díky nedostatečným srážkám v zimě, nízké sněhové pokrývce v podhůří Orlických hor a významnému pokračujícímu deficitu srážek v jarním období jde hladina prudce dolu.

Na počátku května byla hladina podzemní vody v pozorovacím vrtu VP7222-Byzhradec na stejné úrovni jako v roce 2015, tedy v roce kritického sucha a pokud příští měsíce nebudou srážkově nadprůměrné, dá se očekávat že již na konci prázdnin dosáhne hladina podzemní vody opět po třech letech svého dvacetiletého minima.

Ing. Pavel Loskot
technicko-provozní náměstek

Hladina ve vrtu VP7222-Byzhradec ve dvacetiletí 1997-2018. Stav na konci března byl nad kvantilem 60 % překročení, ale 16. 4. 2018 klesla hladina pod kótu 289,55 m n.m., tedy pod dubnový kvantil překročení 60 %.

Opakovaný roční průběh stavů hladiny ve vrtu VP7222-Byzhradec v letech 2008-2018. Stav na konci dubna 2018 je identický v úrovni i trendu s rokem 2015.

Postup a podmínky pro přebírání vodovodů a kanalizací od jiných vlastníků do majetku společnosti Vodovody a kanalizace Hradec Králové, a.s.

Postup a podmínky pro přebírání vodovodů a kanalizací od jiných vlastníků do majetku společnosti Vodovody a kanalizace Hradec Králové, a.s.

Stavět a provozovat kvalitně vodárenskou infrastrukturu je jedna z cest, jak zajistit její udržitelný rozvoj. Vlastníci a provozovatelé jednotlivých částí vodárenské infrastruktury mají povinnost ji udržovat v bezvadném technickém a provozním stavu a obnovovat veškerá zařízení před vypršením jejich technické a morální životnosti.

Města, obce, fyzické a právnické osoby realizují výstavbu vodárenské infrastruktury s požadavkem následného převodu tohoto majetku do společnosti Vodovody a kanalizace Hradec Králové, a.s., za účelem zajištění odborného provozování a jeho budoucí obnovy. Převod tohoto majetku do vlastnictví VAK HK probíhá formou nepeněžitýho vkladu nebo darovací smlouvou.

Města a obce

Pro města a obce, současné akcionáře naší společnosti, popřípadě budoucí akcionáře, je uplatňován způsob nabytí vkladem infrastrukturního majetku a následné započtení pohledávky obce proti úhradě za upsané akcie (nepeněžitý vklad). Hodnota majetku je stanovena znaleckým posudkem. Odsouhlasení vkládaného majetku a následné započtení pohledávky města či obce za upsané akcie schvaluje představenstvo společnosti. Zvýšení základního kapitálu pak schvaluje valná hromada společnosti. Emisní kurz činí 1 000 Kč jmenovité hodnoty upsaných akcií.

Fyzické a právnické osoby

Pro fyzické a právnické osoby je upřednostňován způsob nabytí darovací smlouvou. Fyzická nebo právnická osoba může darovat vodovod či kanalizaci naší společnosti přímo. Další možnost předání tohoto majetku je darovat jej, případně dle dohody prodat městu nebo obci v dané lokalitě. Následně může město či obec uplatnit nepeněžitý vklad majetku.

V obou případech převodu infrastrukturního majetku, prostřednictvím darovací smlouvy nebo nepeněžitým vkladem, je nově nabytý majetek v účetnictví společnosti VAK HK evidován v ceně dle znaleckého posudku a souvisejících nákladů s nabytím.

Předání dokladů

Důležitou součástí předání vodovodů a kanalizací je předání dokladů a náležité majetkoprávní vypořádání se s vlastníky pozemků dotčených stavbou. Doklady k předávané stavbě a smlouvy o zřízení věcných břemen jsou přebírány před podepsáním darovací smlouvy nebo v případě nepeněžitýho vkladu před zpracováním návrhu vkladu majetku ke schválení představenstvem společnosti. Pokud je součástí předávaného majetku stavba podléhající zápisu do katastru nemovitostí, je předání této stavby podmíněno též převodem pozemku pod ní.

Předávané doklady musí obsahovat:

- veškeré doklady z projednání stavby v územním řízení a stavebním řízení,
- územní rozhodnutí s doložkou nabytí právní moci, stavební povolení s doložkou nabytí právní moci,
- kolaudační rozhodnutí s doložkou nabytí právní moci nebo kolaudační souhlas s vyznačenými právními účinky,
- povolení k nakládání s vodami, pokud bylo vydáno,
- veškeré doklady vydané při realizaci stavby (stavební deník, doklady prokazující správnou funkčnost stavby jako tlakové zkoušky, zkoušky vodotěsnosti, výchozí revize vyhrazených zařízení, elektro revize apod., doklady o použitých materiálech atd.),
- zápis o předání a převzetí stavby mezi vlastníkem majetku a jeho zhotovitelem,
- geodetické zaměření skutečného provedení stavby v digitální formě,

- dokumentace skutečného provedení stavby, podepsaná dodavatelem stavby a ověřená investorem (stavebníkem),

Doklady z majetkoprávního projednání stavby:

- smlouvy o zřízení věcného břemene ve prospěch VAK HK (strana oprávněná) s vyzněními o provedení vkladu věcného břemene do katastru nemovitostí – u infrastrukturního majetku, který byl zkolaudován po 1. 1. 2002,
- souhlasy vlastníků dotčených pozemků nebo smlouvy o zřízení věcného břemene ve prospěch VAK HK (strana oprávněná) s vyzněními o provedení vkladu věcného břemene do katastru nemovitostí – u infrastrukturního majetku, který byl zkolaudován před 1. 1. 2002,
- data z majetkové a provozní evidence, prováděné dle zákona č. 274/2001 Sb. o vodovodech a kanalizacích ve znění pozdějších předpisů,
- smlouvu o nájmu a provozování,
- prohlášení vlastníka vodovodu a/nebo kanalizace o tom, že veškeré budovy, které jsou součástí převáděného majetku, jsou v souladu s katastrálním zákonem a související vyhláškou řádně zaevidovány v katastru nemovitostí (KN). Pokud předmětem převodu bude budova, musí být současně převedeno i vlastnictví k pozemku pod ní. Prohlášení bude doloženo platným výpisem z KN a pozemkovou (katastrální) mapou.

Ing. Jiřina Kuželová
majetková a provozní technik

§ Osazování podružných (zálivkových) vodoměrů – právo nebo povinnost vodárenských společností?

Odpočet z množství fakturovaného stočného v případě, kdy se odebraná voda nevypouští do kanalizace pro veřejnou potřebu z důvodu kropení zahrad (dále jen odpočet stočného) je častým dotazem odběratelů, zda jde ze strany vodárenských společností o samozřejmost nebo nikoliv.

Úvodem

Právní základ pro měření odvádění odpadních vod do kanalizace je dán v ustanoveních § 19 zákona č. 274/2001 Sb. o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu v platném znění (dále jen zákon o vodovodech a kanalizacích) a v §§ 29 a 30 prováděcí vyhlášky k zákonu o vodovodech a kanalizacích č. 428/2001 Sb. Množství odváděných odpadních vod se standardně neměří, jediné pokud to individuálnímu odběrateli nařizuje kanalizační řád. Zákon o vodovodech a kanalizacích měření odvádění odpadních vod zakotvuje v několika zásadách. V ustanovení § 19, odst. 5 citovaného zákona je zakotvena první zásada pro měření odvádění odpadních vod a to „**co vteče to vyteče**“. Tato zásada znamená, že odběratel vypouští do kanalizace takové množství odpadních vod, které odpovídá zjištění dodané vody na vodoměru nebo směrným číslem roční spotřeby vody (včetně množství vody získané z jiných zdrojů). Tato zásada platí pro případy, kdy odběratel do kanalizace vypouští **neměřený objem odpadních vod**.

Odpočet stočného - právní stav

V ustanovení § 19 odst. 7 zákona o vodovodech a kanalizacích je stanoveno: „*Jestliže odběratel vodu dodanou vodovodem zčásti spotřebuje bez vypouštění do kanalizace a toto množství je prokazatelně větší než 30 m³ za rok, zjistí se množství vypouštěné odpadní vody do kanalizace buď měřením, nebo odborným výpočtem podle technických propočetů předložených odběratelem a ověřených provozovatelem, pokud se předem provozovatel s odběratelem nedohodli jinak.*“ Citované ustanovení zákona zakotvuje druhou zásadu pro měření odvádění odpadních vod, a to „**od objemu**

odpadních vod dodaných vodovodem (včetně množství vody získané z jiných zdrojů) se odečítá objem vod spotřebovaných, které nebyly vypuštěny do kanalizace“. Odečítání objemu podle této zásady má dvě zákonné podmínky. První podmínkou je, že v daném roce musí být takto **prokazatelně** spotřebováno v jednom odběrném místě více než 30 m³ vody dodané z vodovodu nebo z jiných zdrojů. Druhou podmínkou je, že odečítaný objem vypouštěné odpadní vody (resp. nevypouštěné odpadní vody) **bude zjištěn měřením**, nebo směrným číslem roční spotřeby vody, případně stanoven odborným výpočtem podle technických propočetů předložených odběratelem a ověřených provozovatelem, pokud se provozovatel s odběratelem nedohodnou jinak. Právní řád stanovuje, že **měřicí zařízení** podléhá úřednímu ověření, že může být jen stanoveným měřidlem podle zákona č. 505/1990 Sb. o metrologii. Faktem je, že metrologické měření má vždy přednost před ostatními způsoby zjištění spotřeby. Otázkou však je, jak si vyložit formulaci citovaného ustanovení „bude zjištěn měřením“, zda zákonodárce měl na mysli měření objemu vypouštěných odpadních vod, nebo měření objemu vod, které do kanalizace naopak odváděny nejsou. Ustanovení § 19, odst. 7 zákona o vodovodech a kanalizacích přímo nestanovuje v podmínce měření vypouštěných odpadních vod, možnost měřit objem vypouštěných odpadních vod (např. indukčním průtokoměrem), nebo možnost měřit objem nevypouštěných odpadních vod například podružným (zálivkovým) vodoměrem. Pravidlo o odečítání objemu lze využít jak u součtu objemu nevypouštěných odpadních vod, tak při rozdílu objemu vody dodané z vodovodu (popř. z jiných zdrojů) a objemu vypouštěných odpadních vod. Dalším faktem (faktem nejdůležitějším) je, že provozovatel kanalizace nenese odpovědnost za správnost měření vody na podružném (zálivkovém) vodoměru. Provozovatel kanalizace také nenese náklady na jeho pořízení, údržbu a výměnu. Tuto odpovědnost nese odběratel, čímž dochází k tomu, že tento způsob měření vody je často zneužíván. Posledním faktem je, že „prokazatelnost“ množství neodváděných odpadních

vod se spravedlivě může určit jedině metrologickým měřením odpadních vod na kanalizační přípojce, o čemž není pochyb.

Je nepochybné, že zálivkové vodovody v domácnostech jsou ve většině případů napojeny na jiné zdroje vody (studny, akumulace srážkových vod atd.). Dnem 1. 1. 2014 nabyl účinnosti zákon č. 275/2013 Sb. tzv. „novela zákona o vodovodech a kanalizacích“. Novela přinesla řadu nových povinností, které jsou základním předpokladem pro zlepšení a trvalou udržitelnost dodávek vody a odvádění odpadních vod. Jednou z nových povinností odběratele je to, že dnem účinnosti novely zákona nesmí být potrubí vodovodu pro veřejnou potřebu, včetně vodovodních přípojek a vnitřních vodovodů na ně napojených, propojeno s vodovodním potrubím z jiného zdroje. Propojením se rozumí fyzické spojení obou vodovodních soustav, což zpravidla v takovém případě existuje.

Jak už bylo shora uvedeno, způsob výpočtu množství vypouštěných odpadních vod v případech, kdy odběratel vodu dodanou vodovodem zčásti spotřebuje bez vypouštění do kanalizace podle § 19 odst. 7 zákona o vodovodech a kanalizacích, také upravuje výše citovaná vyhláška. V příloze č. 12 této vyhlášky je uvedeno: „*V případech, kdy rozdíl množství vodoměrem změřené pitné vody a množstvím stanoveným podle položek č. 1, 2 a 3 v odběru pro bytový fond, je-li důvodem kropení zahrady, je větší než 30 m³, se množství nevypouštěných vod stanoví podle položek 63 až 66 směrných čísel.*“ K této právní úpravě lze uvést, že rozdílem mezi naměřeným množstvím a směrnými čísly není ještě prokázáno, že voda odebraná nebyla vypouštěna do kanalizace. Aby byl tento odpočet možný, musí mít provozovatel kanalizace možnost kontroly, že opět nedochází ke zneužívání stanovení množství odváděných odpadních vod.

Závěrem

Odpověď na položenou otázku, zda osazování podružných (zálivkových) vodoměrů ze strany vodárenských společností je sa-

možnostmi nebo nikoliv, dává současně platný zákon o vodovodech a kanalizacích, který ošetřuje danou problematiku spolu s prováděcí vyhláškou tak, že způsob měření odvádění odpadních vod se sjedná v odběratelské smlouvě. Stanovení podmínek odvádění odpadních vod (tedy i způsob odečítání objemu spotřebovaných vod) je podle ustanovení § 8, odst. 17 zákona o vodovodech a kanalizacích povinnou náležitostí smlouvy o odvádění odpadních vod. Problematika objemu spotřebovaných vod a jejich určení je problém, který se dotýká jak provozovatele kanalizace, tak odběratele. Na jedné straně platí, že stočné je platbou za službu odpovídající

výši přímému úměru objemu vypouštěných vod, na druhé straně však platí, že snížení objemu účtované odpadní vody z odebraného množství dodané vody je zvláštní služba, konaná nad rámec běžné dodávky pitné vody, resp. nad rámec odvádění odpadních vod. Uplatněním odpočtu, se náklady provozovatele kanalizace zvýší o náklady ze zvýšené administrativní náročnosti a kontroly. Právě to vyžaduje velmi pečlivý přístup ze strany provozovatele kanalizace ke každému případu zvlášť.

Závěrem lze shrnout, že umístění, typ měřicího zařízení a způsob určení objemu nevy-pouštěné odpadní vody je v takových

případech vždy věcí dohody mezi provozovatelem a odběratelem. Smlouva o odvádění odpadních vod je smlouva konsensuální (dohoda na obou stranách), kterou nelze vynucovat. Chce-li odběratel změnit způsob výpočtu odváděných odpadních vod, musí nejdříve dát podnět pro změnu smlouvy o odvádění odpadních vod a po uzavření změny smlouvy (dodatkem nebo smlouvou novou), lze změnu provést, z čehož vyplývá, že osazování podružných (zálivkových) vodoměrů je pouhým právem, nikoliv povinností vodárenských společností.

JUDr. Josef Nepovím,
e-mail: josef.nepovim@vakhk.cz

Připravujeme Informační centrum vodárenství v Hradci Králové

Záměr zřídit informační centrum vodárenství v Hradci Králové se zrodil v roce 2015 v době, kdy se na rekonstruované úpravně vody z řeky Orlice uvolnily prostory, jež byly do té doby využívány pro technologii dávkování chemikálií v procesu úpravy vody.

Informační centrum vodárenství (ICV) má za cíl poskytovat veřejnosti, a to zejména žákům 2. stupně základních a studentům středních a vysokých škol, informace o všem, co souvisí

s veřejným zásobením pitnou vodou a odváděním a čištěním odpadních vod. Smyslem zřízení ICV je poskytnout široké veřejnosti komplexní informace o historii a současných trendech ve vodárenství a zvýšit u ní respekt k tomuto oboru. Návštěvníci ICV by si měli po zhlédnutí expozice být vědomi toho, že služby související s dodávkou kvalitní pitné vody a čištěním odpadních vod jsou náročným a nákladným procesem.

Plánované otevření ICV je ve 2. čtvrtletí 2019.

Spolupracující subjekty:
Muzeum východních Čech, Hradec Králové

(www.muzeumhk.cz)

Státní okresní archiv Hradec Králové

(www.vychodoceskearchivy.cz)

Povodí Labe, s.p., Hradec Králové

(www.pla.cz)

Tah reklamní agentura, s.r.o.

(www.tah.cz)

Vlastník zkušenosti provozovatele vnímá pozorně

Každodenní činnosti provozovatele v terénu přináší důležité informace o stavu vodovodních a kanalizačních sítí. Tyto informace jsou posléze přenášeny do námětů na opatření a předkládány vlastníkovvi infrastruktury k diskusi a posouzení.

Takto vzájemně nastavenou spolupráci jsme měli možnost zhodnotit právě v měsíci červenci 2017 na jedné z několika staveb realizovaných vlastníkem na území města Nový Bydžov.

V průběhu roků 2010 až 2012 došlo několikrát, vždy při intenzivní vydatné srážce, k zaplavení části silnice v ulici Na Staré Cidlině dešťovou vodou vlivem vzduť kmenové stoky „B“. Ačkoliv jsou k tomuto místu v provozu další dva blízké odlehčovací objekty, ukázalo se, že při současných přívalových lokálních srážkách již kapacitně nepostačí odlehčit jednorázově toto velké množství dešťové vody. Proto jsme v červenci 2012 provedli v této lokalitě důkladné prošetření stavu okolní kanalizační sítě. Nezjistili jsme žádné významnější závady, které by měly za následek zaplavení vozovky včetně přilehlých pozemků. Jako nejvhodnější, nejrychlejší a nejefektivnější variantu zmírnění těchto stavů jsme navrhli a následně realizovali cca 100 m nového odlehčovacího potrubí zavedeného do lučních prostorů a bývalého „zavlažovacího příkopu“. Po vzájemné dohodě s vlastníkem byla v roce 2013 zahájena projektová příprava, v roce 2015 získáno vodoprávní povolení ke stavbě a plánovaná stavba byla zařazena do plánu investic na rok 2016. Samotná realizace stavby se uskutečnila v létě 2016 a následně byla v témže roku úspěšně zkolaudována.

Ověření jejího opodstatnění jsme mohli posoudit dne 12. 7. 2017, kdy ve večerních hodinách v průběhu 20 minut spadlo na území města velké množství srážek. Obhlídkou přímo na místě, v době této srážky, jsme pozorovali intenzivní výtok odlehčené dešťové vody do „zavlažovacího příkopu“. Místní vozovka s přilehlými pozemky se nacházela v běžném stavu a padající dešťovou vodu pobíraly uliční vpusti.

Jsme přesvědčeni, že zbudované dílo bude sloužit v zájmu výrazného zlepšení odtokových poměrů kanalizační sítě v této části města a tím dojde k minimalizaci počtu stavů, kdy zpětným vzduť kanalizačních vod docházelo v části ulice Na Staré Cidlině k zaplavení silnice a přilehlých pozemků. To se také může týkat i nemovitostí v této oblasti, které mají zavedenou kanalizační přípojku do svých sklepení a vlivem vzduť kanalizačních vod jim tyto vody zpětně vnikaly do těchto prostor.

Za provozovatele:
Královéhradecká provozní, a.s.
Jiří Kraus
 manažer provozu pitných vod

Přílohová část k článku:

- 1./ *Situační mapa*
- 2./ *Detail výústního objektu do zavlažovacího příkopu*
- 3./ *Ověřený stav 7/2017 – pohled na silnici v ulici Na Staré Cidlině*
- 4./ *Původní stav 7/2012 – pohled na silnici v ulici Na Staré Cidlině*

Historie vodovodu v Hradci Králové

Hradecké vodárenství má velmi dlouhou a pestrou historii sahající dle dostupným zdrojů již na počátek 15. století. Město tak patřilo v tehdejší době k jednomu z mála, které zvládlo zavést technicky složitý systém vybudování a propojení vodovodu a vodní věže.

Pitnou vodu čerpali občané města z veřejných či soukromých studní vyhloubených na dvorech některých budov nebo ve sklepech domů či na veřejných prostranstvích.

Již někdy v prvních dvou dekádách 15. století byla voda do města dodávána ze mlýna stojícího na břehu Labe na místě zvaném „Hučák“. Voda byla vytlačována dřevěným potrubím do Petrovy věže stojící někde na západní straně města u tzv. Kozí branky.

Petrova věž v roce 1431 vyhořela a na jejím místě nechali měšťané postavit věž novou, které se začalo říkat Kozinka. Ovšem kde se věž mistra Petra tehdy nacházela, není známo. To, že byla na místě Kozinky, je pouhá domněnka, i když pravděpodobná. V roce 1471 byly zahájeny práce na výstavbě kašny na Velkém náměstí před radnicí a dokončeny okolo roku 1474. Kašna byla prý postavena k počtu krále Jiřího, tato souvislost však nebyla nikdy prokázána. Zhotovena měla být z pískovce na šestihranném půdorysu. Říkalo se jí kašna U Jiřího, podle sochy sv. Jiří na ní postavené.

Rok 1476 byl významným milníkem - král Vladislav povolil městu postavit vodovod s novou vodárenskou věží s výsadou postavit ji znovu v případě jejího poškození či zániku na jakémkoli místě ve městě.

Překlad královského majestátu: „**Vladislav, král český, markrabě moravský, kníže lucemburský a slezský a lužický markrabě, vyhovuje přednesené žádosti měšťanů města Hradce Králové nad Labem o povolení vésti vodu do města, což podnikli pro lepší jeho zabezpečení před požárem, přihlížeje přitom k dobru a prospěchu města a k věrnosti prokázané hradeckými měšťany králi Jiřímu i jemu samotnému a dává jim plnou moc a právo, kdyby se věž či srub, kudy se vede voda, pokazily nebo byly zrušeny, postavili takovou věž či srub opět na témž či jiném místě.**“

Pozn: **Vladislav Jagellonský** (* 1. března 1456 Krakov, † 13. března 1516 Budín) pocházel z Polska, původem z litevského velkoknížectví a polského královského rodu Jagellonců se jménem *Władysław Jagiełło*, byl králem českým od roku 1471 jako Vladislav II., od roku 1490 markrabětem moravským a králem uherským také jako Vladislav II., maďarsky *Ulászló II.*

Roku 1491 bohatá vdova Zuzana Rormajstrová odkazuje městu Nový mlýn, nazývaný Rormajstrovský, který ležel na labském břehu před soutokem s Orlicí, odkud byla hnána voda pro městskou vodárnu.

Technologie, používané v 15. století na čerpání a dopravu vody:

Mlýny – mlýnské vodní kolo pohánělo vodní pumpu a ta vytlačovala vodu do potrubí připojeného k vodárenské věži.

Dřevěné potrubí na Velkém náměstí v Hradci Králové, nalezené v rámci archeologického průzkumu.

Potrubí – vodovodní potrubí se vyrábělo z dřevěných, často borových, kmenů, které byly uvnitř vrtány. Pokládalo se ne příliš hluboko pod terén a vyžadovalo častou výměnu.

Pokračování příště ...

Ing. Pavel Loskot
technicko-provozní náměstek